

Thomas Midtgaard thmi@fi.dk
Mette Ballebye meba@fi.dk

Danmarks Forskningspolitiske Råds kommentarer til EU-Kommissionens forslag til det kommende rammeprogram Horizon 2020

Danmarks Forskningspolitiske Råd (DFR) takker for muligheden for at blive hørt over EU-Kommissionens forslag til det kommende rammeprogram for FoU Horizon 2020. DFR giver her Uddannelsesministeriet sine refleksioner med henblik på at udarbejde en dansk holdning til forslaget.

Rådet har følgende generelle refleksioner relateret til EU-Kommissionens forslag til et kommende rammeprogram.

Danmarks Forskningspolitiske Råd (DFR) har i tidligere kommentarer og høringer i forhold til EU's rammeprogram for FoU påpeget, at der skal være en europæisk merværdi i de initiativer og programmer, der er indeholdt i rammeprogrammet.

Rådet finder fortsat, at den europæiske merværdi skal være et centralt element i initiativer i Horizon 2020. I en dansk holdning til rammeprogrammet er det vigtigt at holde sig for øje, at der i den øvrige verden, ikke mindst i forhold til det private erhvervsliv er gode muligheder for at opnå finansiering af FoU. For at fremme Danmarks globale konkurrencedygtighed er det vigtigt ikke at lukke vores fokus om os selv eller i relation til et rammeprogram. Rammeprogrammet er én blandt mange internationale finansieringskilder, og det særegne for rammeprogrammet skal være den europæiske merværdi.

EU-Kommissionens forslag om at der afsættes € 80 mia. til FoU i det kommende rammeprogram er ambitiøst og det er en væsentlig forøgelse i forhold til det nuværende 7. rammeprogram. Man bør imidlertid have for øje, at det oprindelige økonomiske forslag til 7. rammeprogram var væsentligt højere end den sum, der reelt blev afsat. Og den økonomiske situation i Europa er generelt langt mere dystre nu, end da forslaget til 7. rammeprogram blev fremlagt.

DFR konstaterer, at EU-Kommissionens prioritering er et ambitiøst forsøg på at sikre, at den Europæiske Union gennemfører en langt mere markant satsning på FoU end hidtil. Horizon 2020 har et sigte om at skabe en langt tættere kobling mellem forskning og innovation. Den nuværende økonomiske og finansielle situation i Europa betyder lav økonomisk vækst, en problematisk lav konkurrenceevne og stigende og mange steder høj arbejdsløshed. Det er altafgørende, at Europa fremover i langt højere grad kan konkurrere på nye, innovative produkter. Det er nu, at vi i Europa har behov for at styrke vores FoU-indsats. Investeringer i FoU er møntet på at fremtidssikre Europa. Der bør ske en samlet prioritering af EU's samarbejdsområder, hvor FoU som en investering i fremtidens Europa styrkes på bekostning af en ikke fremadrettet understøttelse af

Danmarks Forskningspolitiske Råd

10. januar 2012

Styrelsen for Forskning og Innovation

Bredgade 40
1260 København K
Telefon 3544 6200
Telefax 3544 6201
E-post fi@fi.dk
Netsted www.fi.dk
CVR-nr. 1991 8440

Direkte:
Telefon 7231 8237
Telefax 3544 6201
E-post kkm@fi.dk

Sagsnr. 12-122627
Dok nr. 2189817
Side 1/2

landbrugssektoren. På den baggrund ser DFR EU-Kommissionens forslag som et positivt trin i en rigtig retning.

DFR har derudover nogle bemærkninger, der relaterer sig mere til konkrete dele af forslaget:

1) Forenkling

DFR anerkender de tiltag til forenkling, der er udsigt til i det fremlagte forslag. Det er meget positivt og nødvendigt. Det er imidlertid en afgørende forudsætning, at intentionerne om at gennemføre forenkling af alle dele af rammeprogrammet følges i den konkrete implementering i alle dele af programmet. Som det umiddelbart fremgår af forslaget, er forenklingen i vid udstrækning gennemført i form af omorganisering, eksempelvis i form af harmonisering af regler og procedurer m.v. Det er et vigtigt skridt. Men ofte er det sådan, at problemerne viser sig i detaljen. Og fastholdes eksempelvis krav til timesedler for en del af de involverede i projekter, kan oplevelsen af forenkling let blive overset.

DFR ser det også som positivt, at der er et reelt forslag til at forkorte Time-to-contract. Det er et skridt i den rigtige retning.

2) Fokus på SMVers muligheder i Horizon 2020

Forenkling og lettere adgang er mainstreamet i hele programmet, og derfor er det vurderet som lettere for SMVer at deltage i Horizon 2020 end i eksempelvis det nuværende 7. rammeprogram. Det er positivt. Uagtet disse tiltag, vil det fortsat være en væsentlig barriere for mange SMVer i Europa at søge og deltage i Horizon 2020. Her er tiltag med venture capital godt, men prioriteringen heraf synes ikke at være reflekteret i den økonomiske del af forslaget. Der er særligt behov for fokus på high tech start-up virksomheder. Det er vanskeligt at se denne prioritering i tilstrækkeligt omfang i forslaget.

3) Prioritering af de tre ben i Horizon 2020

DFR finder det fornuftigt som Kommissionens forslag til rammeprogram er foreslået – de tre prioriterer der relaterer sig til ”Excellent Science”, ”Industrial Leadership” og ”Societal Challenges”. Der er i særlig grad vigtigt, at der bliver sat fokus på teknologibaseret innovation og aktivt fremme anvendelsen af ny teknologi. Særligt i forhold til Social Challenges er der behov for at få fremmet ”udviklingsdelen” af FoU i Horizon 2020.

4) Excellence

DFR bemærker, at ERC har opnået en væsentlig del af prioriteringen i Excellence satsningen. Det er på linje med DFRs hidtidige anbefalinger. Men rådet ønsker endnu engang at påpege vigtigheden af at sikre høj prioritering af Marie Curies aktion Initial Training Networks. Det er et initiativ, der netop har en væsentlig europæisk merværdi. Her opnår man træning af unge fremragende forskere i internationale rammer og ved stærke forskningsmiljøer i Europa og Danmark. ITN er endvidere et vigtigt redskab til at fremme excellence i træningen af unge forskere fra de lande i EU, der har vanskeligt ved at klare sig i konkurrencen om forskningskvalitet. ITN er et fleksibelt redskab til at sikre kapacitetsopbygning på et højt niveau. Det er et helt centralt redskab at fremme i Horizon 2020.

Marie Curie er et af de markante brands inden for EU's forskning. Forslaget om at ændre navnet på brandet, for at få Marie Curies fødenavn med, bør overvejs nøje i forhold til de ulemper, der er forbundet med at ændre på et velrenommeret brand.

5) EIT

Horizon 2020 samler innovationsprogrammet CIP, rammeprogrammet for forskning og EIT. Her er prioriteringen af EIT bemærkelsesværdig. Der er store forventninger til og et stort potentiale i EIT, men konceptet er fortsat under udvikling. I den nyligt gennemførte evaluering af EIT fra 2011 er det da også en opstartsfasen frem for de egentlige EITs aktiviteter, der har kunnet evalueres, og dermed i højere grad potentialet af EITs aktiviteter frem for gennemførte og dokumenterede aktiviteter, der kan konkluderes på.

I Kommissionens forslag er det en bemærkelsesværdig prioritering i forhold, at der ikke er reel dokumentation for effekten og kvaliteten af EIT. Derfor kan det være hensigtsmæssigt at vente med en øget prioritering af EIT, før der er dokumentation for kvaliteten af de aktiviteter, som gennemføres i relation til EIT.

**Styrelsen for Forskning
og Innovation**

Side 3/4

6) JRC

Prioriteringen af Joint Research Centre (JRC) som en del af Horizon 2020 er også en overvejelse værd. JRC er Kommissionens egne sektorforskningsinstitutioner, hvis aktiviteter ikke konkurrenceudsættes og kvalitetsvurderes, som typisk gør sig gældende for andre dele af programmet. En impact analysis af JRC fra 2011 peger på impact i forhold til EU-Kommissionen og andre institutioner, men der er ikke gennemført sammenligninger med tilsvarende forskningsinstitutioner i fx medlemslande på kvaliteten og effektivitet af de aktiviteter, der foregår ved JRC.

7) Horizon 2020 og relation til andre initiativer

Horizon 2020 forholder sig også til samarbejder med andre initiativer som ERA-net og Joint Programming. I forhold til Joint Programming initiativet ønsker DFR at påpege, at det er vigtigt for en konkurrencedygtig FoU base i Europa, at de administrative omkostninger ved hele Joint Programming initiativet nøje overvåges. Ikke blot administration på EU-niveau, men de samlede udgifter relateret til administration af hele Joint Programming. Det vil være direkte kontraproduktivt for EU, hvis de samlede administrative udgifter til Joint Programming overstiger den reelle forskning. Den slags udfordringer har der været i forbindelse med COST, men også andre overnationale FoU initiativer har vist sig for administrativt dyre i forhold til den forskning, der støttes.

8) Infrastruktur

Horizon 2020 prioriterer forskningsinfrastruktur. DFR ønsker at understøtte prioriteringen af infrastruktur som en europæisk indsats. Og infrastruktur er om noget et sted, hvor man får en europæisk merværdi af at stå sammen. DFR erkender også, at forskningsinfrastruktur er et område, hvor etablering af europæiske forskningsinfrastrukturer ikke skal finansieres af rammeprogrammet, men etableringen finansieres på mellemstatsligt niveau.

9) Store samfundsmæssige udfordringer

DFR støtter, at FoU for at skabe ny viden til løsning af de store samfundsmæssige udfordringer sker i fællesskab. Initiativet bør inddrage eksisterende og ny teknologi i løsningen af store samfundsmæssige udfordringer. Der er et stort økonomisk potentiale i optimale løsninger på de samfundsmæssige udfordringer. Det er dog fortsat en udfordring at få koblet indsatsen til de reelle samfundsmæssige behov. Det er en udfordring at sikre vidensspredningsveje – ikke blot til det private erhvervsliv, der kan deltage i projekter m.v., men også at sikre oversættelse af ny viden til samfundet generelt, herunder den offentlige sektor i Europa.

10) Synlighed og information om FoU-projekter

I Kommissionens forslag er det fremhævet, at Europas skatteydere bør vide, hvad deres penge bliver brugt til, og at der skal ske en række initiativer, der informerer om aktiviteter støttet af Horizon 2020. I udgangspunktet er det hensigtsmæssigt at skabe mere synlighed om FoU-projekter. Men denne synlighed må ikke skabes ved flere administrative krav til ledelsen af EU-projekter, og heller ikke gennem mere PR-arbejde. I stedet bør synlighed fremmes igennem anvendelse af resultater.

**Styrelsen for Forskning
og Innovation**

Side 4/4

Desuden ønsker DFR at påpege, at Europas skatteydere finansierer såvel den nationale FoU indsats som EU's FoU-indsats. Den konkrete forskning, der er finansieret af henholdsvis EU eller af nationale kasser, foregår på samme laboratorium / center og med de samme aktører. Der bør ikke skabes uhensigtsmæssige skel mellem forskning finansieret af den ene kasse eller den anden. Det handler om at få skabt synlighed om den bedste forskning og de mest visionære og anvendelige resultater. Fremhævelse af finansieringskasserne alene frembringer ikke bedre konkurrenceevne i Europa eller større opbakning til FoU generelt i befolkningen i Europa.

Med venlig hilsen

Claus Hviid Christensen
Formand for Danmarks Forskningspolitiske Råd